

Nieuwsbrief Spanje, Portugal & Latijns-Amerika

Kwartaal 1 – 2004 (uitgave 1 januari 2004)

Index pag. 2

- Nieuwsflitsen Spanje
- Hoger tempo Portugese privatiseringen
- Europees maritiem veiligheidsagentschap vestigt zich in Lissabon
- Portugal legt voor ruim € 12 mld HSL aan

pag. 3

- Brazilië, Rusland, India en China streven G6 voorbij
- Brazilië: kansrijke levensmiddelen- en verpakkingindustrie
- Landbouweus Brazilië
- Braziliaanse aids-aanpak succesvol

pag. 4

- Argentinië: energieke economische opleving
- Kleine prinses geeft Argentijnen hoop
- Mexico stijgt naar 3de plaats voor FDI
- Mexico in Azteken-koorts
- Mexicaans menu

pag. 5

- Chili: 4,4% groei
- Ahold verkoopt Santa Isabel Chile
- Geselecteerde weblinks
- Verantwoording
- Transfer Nieuws
- Colofon

SPANJE

Spaanse beveiligingssector groeit sterk

In vorige nieuwsbrieven werd al vermeld dat de vraag naar beveiligingsdiensten en -producten in Spanje blijft toenemen. De sector factureerde in 2002 ruim € 2,75 mld en groeide daarmee 14% ten opzichte van het jaar daarvoor. Ook voor het aankomende jaar wordt op dit gebied een belangrijke groei verwacht. De beveiligingssector kent drie kernactiviteiten: bewakingsdienst, beveiligingssysteem en waardetransporten. Voor Nederlandse bedrijven is vooral de subsector systemen erg interessant aangezien deze sector, zowel voor particulieren als bedrijven, het sterkst is gegroeid. Deze subsector zette in 2002 ruim € 400 mln om, een stijging van 24% ten opzichte van 2001. De consument vraagt steeds meer oplossingen voor beveiliging die past bij de individuele behoefte en zich karakteriseert door een combinatie van menselijke en technologische aspecten. Hoewel de oplossingen met een menselijk karakter nog niet veel in omloop zijn, verwacht de branche dat de vraag naar methoden als vingerafdrukken en irisherkenning snel zal toenemen. Vanuit technologisch oogpunt wordt verder een groei verwacht in integrale beveiligingsoplossingen die vals alarm voorkomen en real-time observatie faciliteren. Voor informatie over de aanstaande **handelsmissie beveiliging Spanje (maart 2004)** die Transfer in samenwerking met brancheorganisatie **FME-CWM** organiseert: info@transfer-lbc.com.

Telefónica Móviles groeit hard

Spanje is voor het mobiele onderdeel van Telefónica het belangrijkste land qua winstgevendheid. Maar Brazilië vormt voor de groep op afstand dé groeimarkt. Ruim 56% van alle nieuwe klanten, oftewel bijna 1 mln personen, kwamen in het 3e trimester van 2003 uit Brazilië. In totaal heeft Telefónica Móviles nu al bijna

48 mln klanten wereldwijd, en het aantal klanten in Brazilië zal ergens in 2004 het aantal klanten in Spanje overtreffen. De strategie die eerder in Spanje goed werkte (agressieve marketing, marktsegmentatie en spaarsystemen) werpt niet alleen in Brazilië vruchten af, ook in andere Zuid-Amerikaanse markten als bijvoorbeeld Mexico, maakt de groep een sterke groei door. De strategie van Telefónica in Spanje focust zich met name op het populariseren van MMS oftewel multimedia-messaging, het versturen van foto's via het mobiele toestel, het spelen van online games, downloaden van e-mail etc. De strategie wordt een sterke impuls gegeven door het sponsoren van rockconcerten speciaal voor jonge abonnees die via een SMS-verkiezing kans maken op gratis toegang en speciale geschenken gerelateerd aan de optredens. Bekende popgroepen waar Telefónica mee werkt zijn het Mexicaanse Maná en Spaanse zangers Alejandro Sanz en Alex Ubago.

Akkoord Europa-Afrika spoortunnel

Spanje en Marokko hebben overeenstemming bereikt over de bouw van een spoortunnel, onder de Straat van Gibraltar door. De tunnel zal 39 km lang worden en op die manier Spanje met Marokko verbinden, waarmee de veel besproken directe verbinding tussen Europa en Afrika een feit wordt.

Het Spaanse ministerie van ontwikkeling heeft in december bekend gemaakt dat er twee parallelgelegen tunnels zullen worden gebouwd, tussen Punta Palomas, 40 km ten westen van Gibraltar, en Punta Malabata, in de buurt van Tangiers. Juist deze route is gekozen, aangezien de Middellandse zee op dit punt slechts 300 meter diep is. Het Spaans-Marokkaanse comité dat voor het project is opgericht heeft een driedaarsplan opgesteld waarvan de werkzaamheden op z'n vroegst in 2004 zullen worden gestart.

Nieuwsflitsen Spanje

- De markt voor **"tweede huizen"** blijft zich in Spanje in rap tempo ontwikkelen. Analisten verbazen zich over de aanhoudende groei, die met name het gevolg is van bijzonder lage hypotheekrentes en tevens profiteert van de vlucht van beursbeleggers naar de onroerendgoedsector. Nog steeds staat Spanje bovenaan in de EU als het gaat om de locatie van een tweede huis. In 2001 bezat het land 32,2% van alle tweede woonhuizen in de EU. De sector hoopt dit jaar af te sluiten met een groei van 22,3% ten opzichte van 2002. De provincie Alicante (Costa Blanca) heeft zich ontpopt tot een van de belangrijkste markten voor tweede huizen. De Britten vormen de grootste groep bezitters, gevolgd door de Duitsers, Noren en Nederlanders.
- De **7 mln Spaanse senioren** (65+) worden steeds meer ontdekt als doelgroep voor woningbouw. Spanje herbergt rond 240.000 plaatsen in bejaardencentra, waarmee de vraag het aanbod ver overstijgt, aangezien slechts 3,19% van de ouderen in centra woont. In het kader van de toenemende vraag hebben de autonome regio's verschillende plannen opgestart voor het scheppen van meer woongelegenheden. De regio Valencia heeft een plan opgestart om in totaal 156 nieuwe bejaarden-tehuizen te bouwen. De nieuwe residenties worden meer afgestemd op de behoeften van de bewoners en bieden de diensten en infrastructuur die zij ook in hun voormalige huizen gewend waren, zodat ze zich beter thuis voelen. Een van de bouwers in Valencia zal gedurende 2004 29 residenties opleveren, die tezamen goed zijn voor 3.500 nieuwe plaatsen. Dit schept uiteraard kansen voor Nederlandse bedrijven actief in dit segment, o.a. voor leveranciers van revalidatiehulpmiddelen.
- Het Spaanse Ministerie van Volksgezondheid heeft **harde maatregelen tegen roken** aangekondigd. Een algemeen verbod zal worden ingevoerd, niet alleen in openbare gelegenheden (inclusief telefoonsellen), maar ook in bedrijven, zonder enige uitzondering, en daarmee ook in de horeca. Er zal streng worden gecontroleerd en in geval van overtreding met flinke boetes worden gestraft. Het bedrijfsleven krijgt 6 maanden de tijd om zich aan te passen aan de nieuwe wetgeving.

PORTUGAL

Hoger tempo Portugese privatiseringen

De Portugese regering heeft dit najaar bevestigd dat het tempo van de privatiseringen zal worden opgevoerd. Hoewel het privatiseringsprogramma voor ondernemingen waar de Staat nog een belangrijk aandeel in heeft al in 1989 is gestart, boekte dit na de beginperiode steeds minder resultaten. Door de toenemende budgettaire druk is het echter nieuw leven ingeblazen. Als eerste werd het staatsaandeel van 37,6% in de hotelgroep Enatur verkocht. De groep is vooral bekend om haar netwerk van "pousadas", de betere hotels in Portugals aantrekkelijkste regio's. Tevens wordt het belang van de Portugese staat in

Portucel, een van Europa's toonaangevende papiergroepen, binnenkort verminderd tot ruim 55%. Een ander bedrijf uit de sector, kartonproducent Gescartão wordt voor € 40 mln te koop aangeboden. De volgende bedrijven maken volgens politieke en financiële analisten grote kans om in de nabije toekomst te worden geprivatiseerd: energieconcern GALP, luchtvaartmaatschappij TAP, luchthavenbeheerder ANA, elektriciteitsnetwerkbeheerder REN, elektriciteitsbedrijf EDP, waterbedrijf Lissabon EPAL en de belangrijkste financiële instelling Caixa Geral de Depositos.

Europees maritiem veiligheidsagentschap vestigt zich in Lissabon

Het nieuwe maritieme veiligheidsagentschap van de Europese Unie, Emsa, waarvan de Nederlandse Ir. Willem de Ruiter algemeen directeur is, zal zich in Lissabon vestigen. Tot dit onverwachte besluit zijn de leiders van de EU medio december gekomen, tijdens de top in Brussel, die op het punt van de grondwet helaas minder succesvol was. Het agentschap is een samenwerkingsverband van de lidstaten van de EU, dat de Europese Commissie adviseert over (wetgeving voor) veilige scheepvaart en beperking en bestrijding van vervuiling op zee door lozingen en rampen. Tegelijkertijd is het agentschap een permanent platform voor technische samenwerking tussen de lidstaten op die gebieden. Aangezien maritieme veiligheid zich snel ontwikkeld heeft tot een belangrijk thema binnen de EU, zal de rol van de Emsa groeien. De overwinning van Lissabon veroorzaakte grote teleurstelling bij de haven van Genua, Italië, een van de grote favorieten.

Portugal legt voor ruim €12 mld HSL aan

Tijdens de Spaans-Portugese topontmoeting in november hebben de presidenten van beide landen, Aznar en Durão Barroso besloten wat de route wordt van de hoge snelheidslijn tussen Spanje en Portugal. In een persconferentie maakte de Minister van Openbare Werken medio november bekend dat het project strategisch is voor de ontwikkeling van Portugal en in dat opzicht zelfs revolutionair genoemd kan worden. Met de bouw wordt in 2006 begonnen en de lijn tussen Porto en Vigo zal in 2008 klaar moeten zijn, waarna het traject Lissabon-Évora-Badajoz-Madrid (begin 2006) in 2011 voltooid zal worden. Vervolgens zal in 2015 het tweede internationale stuk van Faro via Huelva naar Sevilla worden uitgevoerd. Voor de link tussen Lissabon en Porto, waar naar schatting 13 mln passagiers per jaar gebruik van gaan maken, zullen nieuwe bruggen worden gebouwd over de Taag en de Douro. De bouw van de vijf hoge snelheidsprojecten zal goed zijn voor ruim 92.000 banen. Bovendien wordt verwacht dat het totale project tussen 2006 en 2018 tot € 2 mld aan Portugals BNP zal bijdragen.

LATIJS-AMERIKA

Brazilië, Rusland, India en China streven G6 voorbij

Over vier decennia zal het Bruto Nationaal Product (BNP) van Brazilië, Rusland, India en China (BRIC) tezamen groter zijn dan dat van de G6 (Verenigde Staten, Japan, Groot-Brittannië, Duitsland, Frankrijk en Italië). Brazilië zal in de toekomst de vijfde plaats kunnen gaan innemen als economische macht, indien op korte termijn structurele hervormingen worden doorgevoerd. Dit heeft de investeringsbank Goldman Sachs in november in een van haar studies gepubliceerd. Volgens het onderzoek kunnen de BRIC-landen in 2025 al een economische omvang hebben ter grootte van de helft van de G6 landen, terwijl dat op dit moment nog 15% bedraagt. Een van de auteurs van het onderzoek "De weg naar 2050" maakte tijdens een interview met BBC Brazilië kenbaar dat de voorspellingen niet op wonderen maar in tegendeel op realistische berekeningen gebaseerd zijn. De economie liet tevens weten dat er nog veel moet gebeuren voor het zover is. Brazilië en India zullen het hardst moeten werken, wat voor het eerste land bijvoorbeeld inhoudt: investeringen in onderwijs, verhoging van de interne besparingen, een institutionele herstructurering en opening van de markt. Zij gaf aan dat de regering van Lula da Silva op verschillende punten al vooruitgang boekt, zoals op de macro-economische stabiliteit.

Brazilië: Kansrijke levensmiddelen- en verpakkingsindustrie

Brazilië is een belangrijke groeiemarkt voor de levensmiddelen- en verpakkingsindustrie. De export van levensmiddelen staat hoog op de agenda mede om het feit dat de Braziliaanse regering graag ziet dat de toegevoegde waarde van de te exporteren levensmiddelen wordt verhoogd, wat vraagt om investeringen in voedselverwerkende installaties. De afgelopen jaren heeft de Braziliaanse levensmiddelenindustrie gemiddeld US\$ 3 mld per jaar geïnvesteerd in machines en apparatuur, inclusief installaties voor de agribusiness en drankenindustrie. De omvangrijke thuismarkt, waar sinds de invoering van het Plano Real in 1994 de koopkracht significant gestegen is, biedt buitenlandse ondernemingen volop kansen.

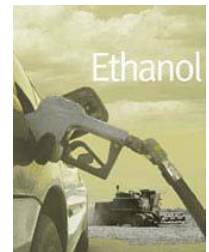
De Braziliaanse consument is goed bekend met levensmiddelen van hoge kwaliteit en met luxe producten. Daarbij komt dat de markt zich steeds meer op gemak richt, waardoor de vraag naar kant- en klare maaltijden en bevroren producten flink is gestegen. Voor buitenlandse ondernemingen bieden de ontwikkelingen in Brazilië bijzonder goede perspectieven, met name voor bedrijven die actief zijn in de toelevering aan de zuivel-, vlees- en bakkerijsector. Naar verwachting zal het dienstverlenende deel, waaronder catering en toelevering, een sterke groei laten zien, van ca 15% per jaar. Grote en middelgrote ondernemingen zijn fors aan het

uitbreiden met als doel hun marktaandeel te verhogen. Een groot deel van hen is gericht op gebieden waar de consumptie van "processed food" toeneemt. Braziliaanse partijen zoeken samenwerking met zakenpartners die ondersteuning kunnen bieden bij het voldoen aan de toegenomen eisen, zowel als het gaat om expertise als ook op het gebied van leveringen, hetgeen kansen schept voor het Nederlandse bedrijfsleven.

Landbouwreus Brazilië

Brazilië heeft sojagigant de Verenigde Staten overtroffen als het gaat om de export van dit product in 2003. Hoewel de oogst in de VS met 72 mln ton groter was dan de 52 mln ton die in Brazilië werden binnengehaald, ligt de eigen consumptie van soja in Brazilië een stuk lager, zodat de Brazilianen een groter volume kunnen exporteren. Een ander succesvol product is het Braziliaanse rundvlees. Brazilië werd deze zomer wereldleider op de export van rundvlees en liet daarmee weer de Verenigde Staten, maar ook Australië achter zich. De Braziliaanse landbouw kent zo een explosieve groei, dat de meeste economische waarnemers voorspellen dat Brazilië binnen enkele jaren het belangrijkste landbouwland ter wereld kan zijn. Er worden groeiresultaten geboekt die in geïndustrialiseerde landen onmogelijk zijn. De groei van de totale Braziliaanse oogst tussen 2000-2002 is hiervan een goed voorbeeld. Deze bedroeg maar liefst 52,2%. Van traditionele producten als koffie en suiker is de overstap naar cellulose, papier, hout, alcohol en ethanol gemaakt. Dit blijkt zeer succesvol aangezien Brazilië ook een goede kans maakt om voor al deze producten marktleader te worden (voor koffie, suiker en sinaasappelsap is dit al het geval). Wat de export van ethanol betreft is Brazilië al de grootste producent. Deze brandstof wordt gewonnen uit suikerriet en is milieuvriendelijk, waardoor zij in de toekomst een belangrijke aanvulling kan worden op benzine. De Brazilianen hebben ruim 25 jaar geleden een eigen methode ontwikkeld voor ethanolwinning, die nog steeds wordt toegepast. Hoewel een deel van het landbouwsucces te danken is aan de overstap naar meer exotische producten, bezit Brazilië ook voor traditionelere producten nog een enorm groeipotentieel. Dit jaar zal de totale uitvoer van rundvlees 1,3 mln ton bedragen. Dat is een stijging van bijna 30% ten opzichte van 2002.

Braziliaanse aids-aanpak succesvol

Naar aanleiding van de Wereld Aids Dag op 1 december is de aanpak van de ziekte in Brazilië positief in het nieuws gekomen. Epidemiologen zijn alom vol lof over het anti-aids-beleid dat het land voert. Volgens officiële bronnen telt het land rond 500.000 HIV-patiënten. Door het succesvolle anti-aids-beleid kon op twee fronten vooruitgang worden geboekt, te weten op de beperking van het aantal nieuwe geïnfecteerden en op het verhogen van de levenskwaliteit van de huidige patiënten. De kracht van het beleid ligt in de combinatie van verschillende activiteiten. De meeste patiënten wordt een

combinatietherapie gegeven die mogelijk werd gemaakt doordat de regering de medicijnen hiervoor deels onder dwanglicentie en tegen gunstige prijzen heeft kunnen verkrijgen. Daarnaast worden sinds jaren openbare voorlichtingscampagnes gehouden voor veiligere sex. Volgens de voormalige minister van Volksgezondheid José Serra kan de strijd tegen HIV en aids worden beschouwd als een les in politieke economie. Tussen 1997 en 2000 zou Brazilië hiermee US\$ 677 mln aan ziekenhuiskosten hebben bespaard.

Argentinië: energieke economische opleving

Nu de zuidelijke zomer begint leeft de Argentijnse economie duidelijk op. Na de crisisjaren 2001 en 2002 ziet de detailhandel uit naar de beste kerstdagen van de afgelopen 3 jaar. Ook het toerisme doet het goed en wordt door de relatief goedkope peso zo aangewakkerd dat de sector "booming" wordt genoemd. Zelfs in de minder goede buurten van Buenos Aires beginnen bedrijfjes weer open te gaan. Op de pampa buiten de hoofdstad worden door de boeren weer tractoren en trucks gekocht en de kleinere stadjes leven weer op. Het herstel kent drie verklaringen. Om te beginnen was het gat waarin de economie was gevallen bijzonder groot. Het land kon niet veel dieper zakken, en een opleving moest zich op een gegeven moment wel voordoen. Ten tweede heeft het macro-economische beleid meer effect gehad dan critici willen toegeven. De explosief toegenomen inkomsten uit belastingen hebben de regering in staat gesteld aan de fiscale voorwaarden van het IMF te kunnen voldoen, hoewel de schulden hiermee nog niet zijn afgelost. De monetaire politiek zorgt voor genoeg liquiditeit en de inflatie is beteugeld. De devaluatie en de zwevende wisselkoers hebben in combinatie met een sterke vraag de export een grote impuls gegeven. In de derde plaats heeft de regering voorrang gegeven aan de binnenlandse consumptie ten koste van de eisen van onder andere de banken.

De opleving van Argentinië heeft president Néstor Kirchner zeker goed gedaan. Hij won de verkiezingen in april met slechts 22% van de stemmen, maar heeft in de rest van het jaar het publiek voor zich kunnen winnen door de gunstige resultaten die onder zijn regime werden behaald. Investeerders waren bijzonder tevreden over het feit dat Kirchner in september tot een akkoord kwam met het IMF over een belangrijke nieuwe lening. Volgens critici zullen in het nieuwe jaar echter ook minder populaire maatregelen moeten worden genomen, om de groei te laten aanhouden. Een van de dringendste zaken die worden genoemd is de hervorming van de financiën op provinciaal niveau.

Kleine prinses geeft Argentijnen hoop

De geboorte van prinses Amalia heeft niet alleen in ons land heel wat sentimenten los gemaakt. In het vaderland van Maxima wordt door sommigen zelfs verwacht dat Amalia ooit wonderen zal gaan verrichten voor de Argentijnen. In de Volkskrant sprak de 32-jarige systeemanalist Dário Saézn uit Buenos Aires de hoop uit dat de jongste Oranje-telg meer Nederlandse toeristen naar zijn land zal brengen. En volgens Alfredo Bertuccio, een leraar van in de vijftig, draait het in de wereld om relaties en verbintenissen. Het kind zal volgens hem tot een culturele, spirituele en economische broederschap leiden die Argentinië één

zal maken met de rest van de wereld. Alle Argentijnse dagbladen toonden een foto van de pasgeboren prinses op de voorpagina en ook in de televisieverslaggeving was zij alom aanwezig. Hoewel de geboorte voor de meerderheid van de bevolking weinig betekenis heeft, is het kleine baby'tje, dat meer dan een oceaan van Argentinië verwijderd is, toch bij menige Argentijnse dromer een bron van grote verwachtingen.

Mexico stijgt naar 3de plaats voor FDI

Consultancy A.T. Kearney heeft bekend gemaakt dat Mexico in haar jaarlijkse analyse over de aantrekkelijkheid voor buitenlandse investeringen (Foreign Direct Investments, FDI) flink is gestegen: van de 9e naar de 3e plaats. De consultants maakten in een persconferentie bekend dat het land deze grote sprong omhoog onder andere te danken heeft aan verschillende acquisities in de Mexicaanse financiële sector en de lagere tarieven voor goederen uit Europa, door het vrijhandelsverdrag met de EU. Het onderzoek is gehouden onder 1.000 leiders van 's werelds grootste ondernemingen. De ondervraagden maakten duidelijk dat zij voorkeur hebben voor investeringen in opkomende markten. Andere landen die in de top 10 vermeld staan zijn China, Polen, Brazilië, India en Rusland.

Mexico in Azteken-koorts

In navolging van het succesvolle Forum in Rome, is een groep investeerders bezig met het bouwen van een enorm entertainment complex gebaseerd op de geschiedenis van de Azteken. Het themapark 'Foro del Azteca' komt naast het Estadio Azteca in de hoofdstad te liggen. Met 106.000 zitplaatsen is dit het grootste voetbalstadion van het land. Televisa, Mexico's media gigant, is eigenaar van het stadion en zal nauw bij de ontwikkelingen van het Aztekenforum betrokken worden, o.a. via een video bibliotheek, een voetbalmuseum, en tours naar het stadion. Het complex zal diverse bioscoopzalen, franchiseketens, warenhuizen (Sanborns), sportclubs en horeca en discotheken krijgen, om de Mexicaanse en internationale bezoekers van continu amusement te voorzien. Er worden jaarlijks meer dan 10 miljoen bezoekers verwacht in het park dat ruim US\$ 80 mln gaat kosten en een oppervlakte van bijna 160.000 m² bestrijkt. Het complex zal over een eigen elektriciteitscentrale beschikken (9.2 MW) die voldoet aan de strengste Amerikaanse milieueisen, zeker voor Mexico D.F. geen overbodige luxe.

Mexicaans menu

Hoewel de Italiaanse en Oosterse keuken, als het om uitheemse maaltijden gaat, nog altijd oppermachtig zijn in de supermarkt, veroverd Mexico een steeds belangrijkere plaats op het schap, aldus het blad Food Personality. De eter wil namelijk variëren en volgens Food Personality bieden de Mexicaanse keuken in het algemeen en de wrap in het bijzonder die ruimte voor variatie. De markt voor taco's

en tortilla's had afgelopen jaar een volume van 300.000 "consumenteneenheden". De markt van "losse" wraps steeg volgens AC Nielsen met 3%. Het was het merk Casa Fiesta dat de Nederlandse huishoudens eind jaren tachtig vertrouwd maakte met houdbare Mexicaanse maaltijden. Daarna sprongen Honig, Santa Maria en Old el Paso op de trend in.

Chili groei voor 2004: 4,4%

De Chileense Minister van Financiën, Nicolas Eyzaguirre, heeft in november laten weten dat de verwachte economische groei van het land in 2004 op 4,4% ligt. Naar verwachting zullen de bilaterale vrijhandelsverdragen met de Europese Unie en de Verenigde Staten de groei van het BNP flink aanwakkeren. Volgens Eyzaguirre zullen deze verdragen echter vooral op middellange en lange termijn voordeel opleveren en daarmee de groei voor volgend jaar nog niet bepalen. Chili staat vooral bekend als producent van koper, vismeel, houtpulp, vers fruit en zalm. Ruim 70% van de export gaat naar de VS, de EU en Zuid-Korea. De handelsverdragen met de EU en Zuid-Korea zijn al actief terwijl de overeenkomst met de VS in 2004 in werking zal treden. Het Chileense Ministerie van Buitenlandse Zaken schat dat de export dit jaar ruim US\$ 20 miljard zal bedragen en dat deze in 2010 maar liefst US\$ 30 miljard zal bereiken. De impact hiervan op het BNP zal van bescheidener omvang zijn. De groei over 2003 zal volgens de Centrale Bank tussen 3 en 3,5% komen te liggen.

Ahold verkoopt Santa Isabel Chili

Koninklijke Ahold, nog steeds de op twee na grootste supermarktketen ter wereld, heeft de Chileense keten Santa Isabel verkocht. Het Chileense Cencosud heeft de supermarkten overgenomen voor US\$ 150 mln. De filialen van Santa Isabel in Paraguay en Peru zullen los van de Chileense onderneming worden verkocht.

Geselecteerde weblinks

- www.latininvestor.com Informatieve site met diverse rapporten over Latijns-Amerikaanse ondernemingen en markten (Engels)
- www.prochile.cl exportbevorderende organisatie van het Chileense Ministerie van Buitenlandse Zaken (Spaans)
- www.bndes.gov.br De Braziliaanse bank voor ontwikkeling, industrie en handel (Portugees)
- www.mercantil.com Business portal Latijns-Amerika (Engels, Spaans, Portugees)

Bronnen: o.a. El País, La Vanguardia, The Economist, Business Monitor International, Business Week, EVD, Latin Trade, World Bank, InterAmerican Development Bank.

Disclaimer: Transfer Latin Business Consultancy makes no warranties or representations, and accepts no liability of any kind for any loss or damages resulting from the use of our website or any materials contained on it.

Transfer Latin Business Consultancy makes no warranties or representations that the materials on this website are error-free, or that they are fit for any particular purpose or requirements.

Transfer Nieuws

Sectorstudie Levensmiddelen- en Verpakkings-industrie Brazilië: In opdracht van de Nederlandse Ambassade in Brasíla en de EVD heeft Transfer een sectorstudie verricht naar marktkansen voor Nederlandse leveranciers van levensmiddelen- en verpakkingstechnologie in Brazilië. De studie zal vanaf januari 2004 verkrijgbaar zijn bij Landenmanager Brazilië van de EVD, mw S. Bouman Tel.: 070-778 87 33, e-mail: bouman@evd.nl.

Beveiligingsmissie Spanje: In het kader van de sterk groeiende markt voor beveiligingsproducten en -diensten in Spanje, organiseert Transfer in samenwerking met de brancheorganisatie FME-CWM in maart 2004 een handelscontactreis voor Nederlandse bedrijven in deze sector. Voor meer informatie zie onze website, of neem contact op met Irma van Dijk: irma@transfer-lbc.com.

Sectorstudie Bioenergie Costa Rica, Panama en El Salvador: In opdracht van de EVD en de Nederlandse Ambassade in San José heeft Transfer een sectorstudie verricht naar de sterk opkomende markt voor bioenergie en -applicaties. Er bestaat veel behoefte aan kennis en concrete technologie waar Nederlandse leveranciers hun voordeel mee kunnen doen. De studie is verkrijgbaar bij de Regiomanager Centraal-Amerika van de EVD, dhr A. Kwint Tel.: 070-778 86 92, e-mail: kwint@evd.nl.

Spreekdag Den Haag: Op 31 maart 2004 zal Transfer op uitnodiging van de Kamer van Koophandel Den Haag weer een spreekdag verzorgen. Hierbij kunnen bedrijven met interesse vrijblijvend een gesprek aangaan en zich op de hoogte laten stellen van de laatste marktontwikkelingen en de mogelijkheden voor hun sector.

Transfer Latin Business Consultancy

Al ruim 7 jaar is TRANSFER toonaangevend in het bieden van exportondersteuning aan Nederlandse ondernemingen die marktkansen willen benutten in de Spaans- en Portugeestalige landen van Europa en Latijns-Amerika. Dit doen we vanuit onze kantoren in Barcelona, São Paulo en Rotterdam.

Als partner van o.a. EVD, KvK, brancheverenigingen, Nederlandse Ambassades & Consulaten én uiteraard het bedrijfsleven, bieden wij exportondersteuning in de vorm van marktonderzoeken, partnerselecties, verkoop / distributiecoördinatie, en juridische en accountancydiensten in de sterk opkomende markten van Spanje, Portugal, Argentinië, Brazilië, Chili en Mexico.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met **Irma van Dijk** (irma@transfer-lbc.com)

Hoofdkantoor:
info@transfer-lbc.com
www.transfer-lbc.com
 Tel.: 010 - 478 07 60
 Fax: 010 - 221 53 73
 3001 BE Rotterdam

